

Frantz Hector Hyppolite Brogniez, 10 jaar Lichterveldenaar (1886-1896)

Georges Vandewalle

Inderdaad, deze man, wiens naam praktisch alle lezers voor de eerste maal onder ogen zien, heeft tien jaar in Lichtervelde gewoond en er bovendien in dat betrekkelijk kort tijdsbestek een niet onbelangrijke rol gespeeld.

Hoe of waarom F.H. Brogniez zich in Lichtervelde kwam nestelen is een vraagteken, en dit zal het wellicht altoos blijven. Had het te maken met de fanfare? Met de hier gevestigde brouwerijen? Of met beide samen? Verwonderlijk is het in alle geval dat Brogniez, een volbloed Waal, op 26 oktober 1860 geboren te Haine-Saint-Paul en wonende te Sint-Gillis (Brussel) Lichtervelde uitkiest om er te komen wonen.

Zijn voorvaderen kunnen we in Wallonië zeven generaties vervolgen: te Mons, Estinnes-au-Mont, Saint-Symphorien, Binche, Haine-Saint-Paul en Soignies¹. Verder weten we van hem dat hij scheikunde studeerde aan de Katholieke Universiteit van Leuven en er het eindexamen van scheikundig ingenieur behaalde. In de jaren 1883 en 1884 was hij er de studiegenoot van landbouwkundige Leon Van Meldert die eveneens als Brogniez naar de Verenigde Staten uitweek, alsook van de letterkundige Maurice Maeterlinck.

1.1 Brogniez te Sint-Gillis

Op 8 juli 1882 huwde F.H. Brogniez te Leuven met de aldaar op 2 april geboren Thérèse Charlotte Cornélie van der Hulst, huishoudster. Het jonge gezin ging zich aanvankelijk vestigen te Sint-Gillis. Ze krijgen er twee kinderen:

1. Denise Rosalie geboren te Sint-Gillis op 23 september 1883;
2. Marthe Joseph Louise geboren te Sint-Gillis op 29 oktober 1885.

Vader F.H. Brogniez is gedurende deze periode verbonden (waarschijnlijk als muzikant) bij het honderd man tellende en beroemde korps "*Les Pélissiers de Binche*".

Na vier jaar Sint-Gillis verhuist het gezin naar Lichtervelde.

1.2 Brogniez te Lichtervelde

Op 9 november 1886 worden vader, moeder en de twee kinderen hier ingeschreven: Frantz als brouwer, de moeder als huishoudster. Ze vestigen zich in de Stationsstraat nr. A 126. Bij een nieuwe nummering wordt dit A 290.

Gedurende het verblijf te Lichtervelde worden nog twee kinderen geboren:

¹ Van R. Brogniez kreeg de auteur een stamboom van de familie Brogniez teruggaand tot 1620. De kwaliteit van dit document liet echter niet toe het in dit artikel af te drukken. (Nvdr)

1. Claire Marie geboren te Lichtervelde op 5 december 1891;
2. Willy Frantz geboren te Lichtervelde op 16 oktober 1894.

Na tien maand echter, op 8 augustus 1895 komt de kleine Willy te overlijden.

Op 15 juni 1887 kwam er nog een jongere ongehuwde broer bij het gezin inwonen n.l. Hector Brogniez, geboren te Haine-Saint-Paul op 19 januari 1865. Hij kwam van Binche en werd ingeschreven op 15 juni 1887 met de vermelding: zonder beroep. Maar blijkbaar aardt Hector hier niet want na drie jaar, op 4 oktober 1890, wordt hij uitgeschreven en keert terug naar Binche. Gedurende de drie jaar die hij te Lichtervelde verbleef, was Hector muzikant en bestuurslid van de fanfare Sint-Cecilia.

Ook F.H. Brogniez schijnt hier niet best te gedijen want na ongeveer tien jaar hier te hebben gewoond, wijkt vader Brogniez uit naar de Verenigde Staten van Amerika en laat hier zijn echtgenote met haar drie kinderen achter. Hij wordt in Lichtervelde uitgeschreven op tien juli 1896.

Na zijn vertrek blijft moeder Brogniez-van der Hulst met haar kinderen nog een negental maanden te Lichtervelde. Zij vertrekt op 17 februari 1897 naar haar geboortestad Leuven. Ze wordt geschrapt op het gemeentehuis op 24 februari 1897.

Na tien jaar en drie maanden blijft er van de familie Brogniez niemand meer in Lichtervelde. Enkele maanden na het vertrek van haar man wordt op 17 november 1897 door de rechtbank van eerste aanleg te Brugge de echtscheiding uitgesproken.

2 Activiteiten te Lichtervelde

Groepsfoto van de fanfare in december 1893. U herkent Frantz Brogniez op de eerste rij met zijn opvallend uniform (archieff kon. fanfare Sint-Cecilia).

2.1 Op muzikaal gebied:

Wat Frantz Hector Brogniez gedurende zijn tienjarig verblijf alhier uitspookte is in detail niet meer te achterhalen. Gelet op zijn vroegere verbondenheid met "*Les Pélissiers de Binche*" moet het ons niet verwonderen dat hij in contact komt met de oude fanfare Sint-Cecilia waar hij spoedig tot dirigent werd aangesteld met als gevolg dat het aantal spelende leden vlug aangroeide², en hij de fanfare onder zijn deskundige leiding op een hoger peil wist te brengen. Op zijn aandringen en onder zijn impuls verscheen de fanfare in 1887 voor het eerst, en, als één der zeer weinige korpsen uit de provincie in een nieuw uniform met een nieuwe vlag³ waarbij het korps in foto werd getrokken zodat wij eveneens een foto van Chef Brogniez bezitten. Ook bij het gouden huwelijksfeest van Amand Van Overschelde en Rosalie Francisca Devos in 1890 staat hij duidelijk herkenbaar op de foto.

Op 18 augustus dirigeerde hij zijn korps te Kortrijk op de grootse Jan Palfijnfeesten⁴.

Een foto van het gouden huwelijksjubileum van Amand Vanoverschelde en Rosalie Devos in juli 1890. Frantz Brogniez herkent U rechts vooraan. Deze foto is de oudst gekende foto waarop muzikanten van de fanfare Sint-Cecilia staan.

² Enkele jaren vroeger was de fanfare door de oprichting van het nieuwe korps "Hoop in de Toekomst" heel wat muzikanten verloren doch zeer vlug waren verschillende nieuwe elementen in de plaats gekomen die echter nog ervaring, oefening en muzikale interpretatie vandoen hadden. De kwaliteit van de chef Brogniez was zeker niet vreemd aan deze aangroei en stelde meteen een einde aan het heen en weer geloop van bepaalde muzikanten.

³ Dit uniform, dat te zien is op de groepsfoto van 1893, werd gedragen tot even na de eeuwwisseling en vervangen door het nieuw uniform geschonken door juffrouw Rosalia Delafontaine (*Rooslietje van de kommesares*). De vlag bestaat niet meer maar is ook te zien op dezelfde groepsfoto.

⁴ Jan Palfijn, geboren te Kortrijk op 28/11/1650 en overleden te Gent op 21/04/1730, geneesheer, uitvinder van de verlostang, voorloper van de moderne forceps. Kortrijk huldigde zijn beroemde stadsgenoot op grootse wijze gedurende een vijfdaagse feestelijkheid die duurde van 18 tot 22/08/1889. De plechtige inhuldiging van het standbeeld van Palfijn had plaats op maandag 19 augustus. Er waren 138 verenigingen aanwezig waaronder Sint-Cecilia van Lichtervelde die als eerste optrad op kiosk nr. 7: "Société Fanfare Sainte Cécile - Directeur Franz Brogniez - 45 exécutants". Er werd uitgevoerd: Cavalerie Légère (Von Suppé) en Schiller Marsch (Meyerbeer). Zie "De Gidsenkring" 14de jaargang, nr. 2, pagina 22.

allegretto moderato *Il Varcino* *Marche - Musicale* *par Frantz Brogniez*

Flûte
 Clarinete
 Fagot
 Corn
 Trombone
 Tuba
 Batterie

Fragment uit de "Marche mosaïque" van 1887.

Brogniez was niet alleen "chef de musique": hij schreef en componeerde eveneens. Voor zijn fanfare schreef hij eigenhandig een door hem gecomponeerd werk. De directiepartituur, in het archief van de fanfare, draagt naast zijn mooie handtekening en het jaartal 1887, in sierlijk schrift: "*Grande Marche Mosaïque pour fanfares par Frantz Brogniez*". In 1893 bekwam hij voor zijn oratorium "Jaïre" te La Louvière "La médaille du Mérite Artistique de première classe" met een gouden ereteken van koning Leopold II (zie bijlage).

Heemkundige kring Karel Van de Poele

Een kopie van "le grand diplôme d'honneur" die Brogniez in 1893 haalde voor zijn compositie "Jaäre".

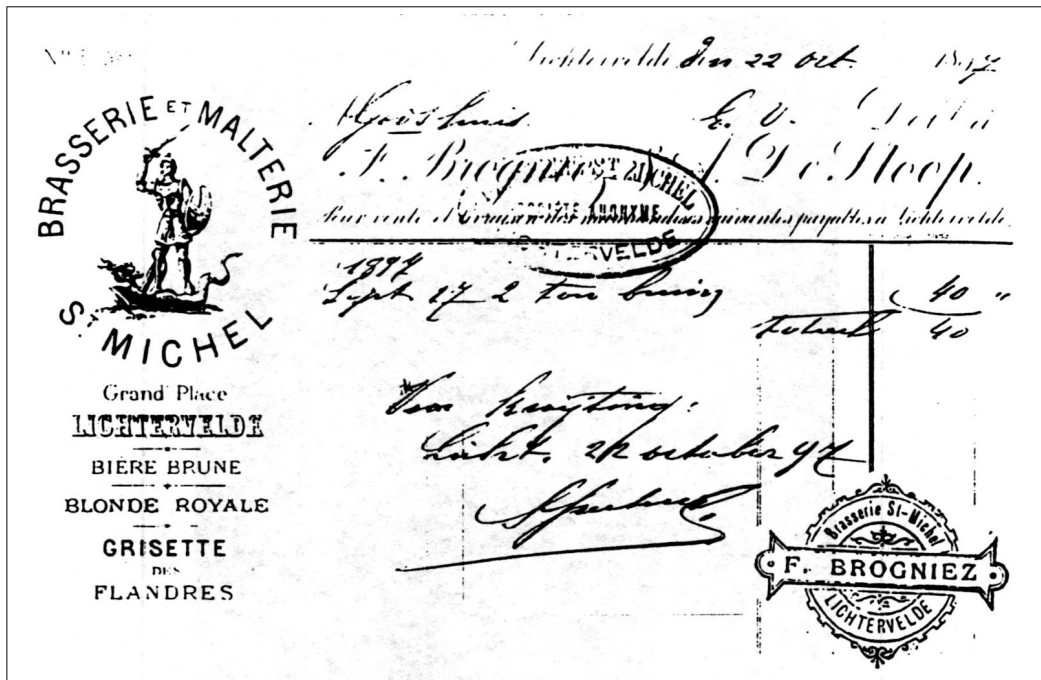
2.2 Op het gebied van de brouwkunst.

Volgens Luc Haeghebaert⁵ was brouwingenieur Brogniez hier van 1892 tot 1896 brouwer in de brouwerij Sint-Michiel op de Markt. Voorheen was hij wellicht verbonden aan de brouwerij "De Hoop" van Theophiel Labens. Brogniez brouwde volgens een eigen recept "wit bier". Dit recept overhandigde hij aan Labens die er het beroemde bier "La blonde de Flandres" van maakte een vreemde eend tussen de vele donkere bieren.

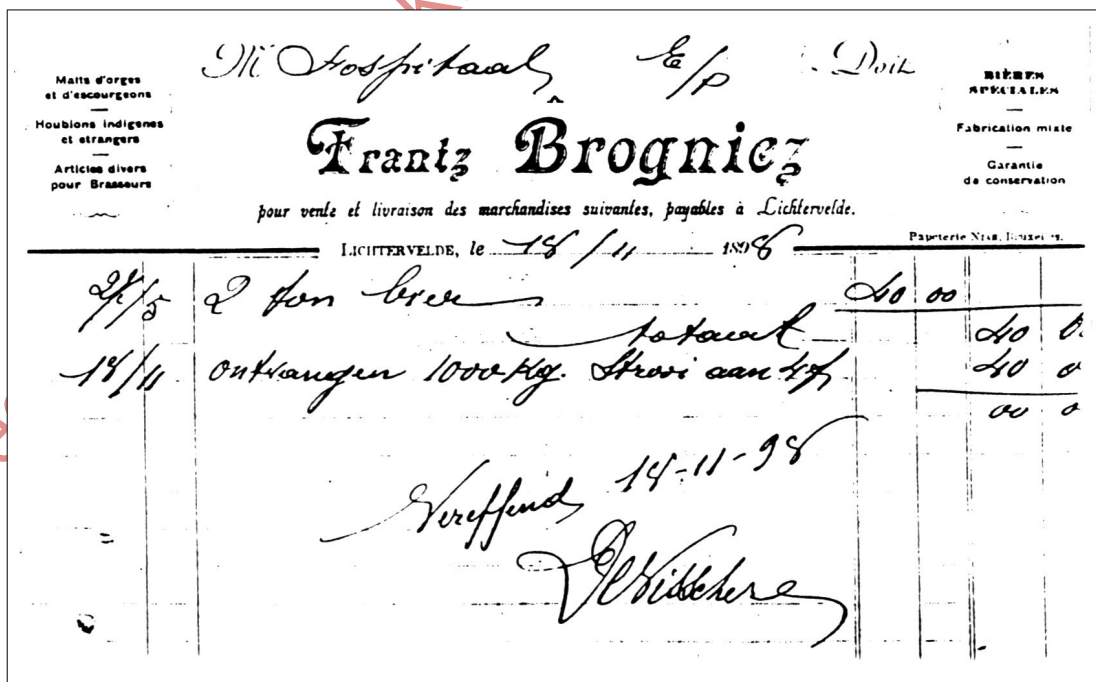
Maar F.H. Brogniez deed meer dan brouwen. Gedurende zijn verblijf alhier stichtte hij - een wereldprimeur- met succes de eerste brouwersschool waar de brouwersstiel werd aangeleerd. Gezien zijn relatie met brouwer Theophiel Labens is het niet uitgesloten dat hij daartoe gebruik maakte van de voor die tijd moderne brouwerij "De Hoop" met haar ruime gebouwen, opslagplaatsen en kelders. Doch dit is een loutere veronderstelling.

⁵ zie: Luc Haeghebaert : 200 jaar brouwersleven te Lichtervelde, 1986.

Lichtervelde lag in deze tijd centraal tussen de brouwersdorpen⁶. Met de trein was deze gemeente en dus de brouwersschool gemakkelijk bereikbaar. Die centrale ligging was misschien ook wel een element dat meespeelde bij de beslissing van Brogniez om van Wallonië naar centraal West-Vlaanderen te komen.

Op 10 juli 1896 wordt Brogniez hier afgeschreven en vertrekt hij naar de Verenigde Staten van Amerika.

Op deze pagina en op de vorige vindt U een tweetal briefhoofden en een stempelafdruk van de brouwerij Sint-Michiel. De facturen dateren van 1897 en 1898 wanneer Brogniez reeds vertrokken was maar toch werden de oude briefhoofden blijkbaar nog een tijd door-

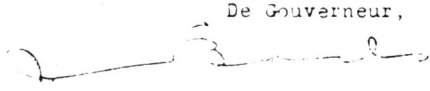
⁶ In de 19de eeuw was centraal West-Vlaanderen, naast Poperinge en Aalst een centrum van hopteelt. Vandaar de vele brouwerijen die destijds in onze streek voorkwamen o.a. te Rudderveerde, Zwevezele, Zedelgem, Koekelare, Kortemark, Torhout, Gits, Koolskamp, Ardoie, Lichtervelde enz.

gebruikt zodat we mogen veronderstellen dat de brouwerij zijn naam bleef dragen tot rond 1900. Rond de eeuwwisseling kwam de brouwerij dan in handen van de familie Cloet.

2.3 Jaren later: nog een staartje!

Wanneer F.H. Brogniez reeds 38 jaar van Lichtervelde weg is, komt van de heer gouverneur van West-Vlaanderen een schrijven om inlichtingen over hem.

Provincie West-Vlaanderen.

Kabinet van den Gouverneur.
Brugge, den 6 Maart 1934.
Heer Burgemeester,
Ik verzoek u mij te laten weten of, naar uwe meening, er zich niets verzet tegen het verleenen van een eereteeken aan den heer Frantz-Henri BROGNIEZ, geboren te Baume (La Louvière) den 26n October 1860.
De belanghebbende was brouwer te Lichtervelde maar verliet deze gemeente in 1896, om zich naar de Vereenigde Staten te begeven.
De Gouverneur,

den Heer Burgemeester te Lichtervelde.

Het antwoord van de burgemeester luidt als volgt:

In deze gemeente heeft gewoond Mr. Brogniez Frantz-Hector-Hyppolite, geboren te Haine St. Paul, den 26 oktober 1860. Hij werd alhier ingeschreven den 9-11-1886, komend van St Gilles; hij was bestuurder eener brouwerij. Hij is den 10 juli 1896 vertrokken naar Amerika. Dit geschiedde met achterlating zijner wettige vrouw en drie jonge kinderen en in omstandigheden die aanleiding gegeven hebben tot het bekomen, door zijne vrouw, van de echtscheiding tegen hem, die in Lichtervelde uitgesproken werd den 17.11.1897, volgens vonnis der Rechtbank van Eersten Aanleg te Brugge, van 31 mei 1897.

3 Frantz Hector Brogniez in Amerika

Alhoewel eigenlijk buiten het bestek van dit artikel vinden wij het toch de moeite waard, zij het dan zeer kort, even het verder rijkgevulde leven van F. Brogniez verder aan te halen.

In Amerika vinden we onze Brogniez terug in Houston, Texas waar hij voor de tweede maal in het huwelijk treedt met Alida Maria Grymonprez geboren te Torhout op 5 december

1877. Zij schenkt hem twee kinderen, een zoon en een dochter. Maar wanneer Alida op 26-jarige leeftijd op 23/03/1903 sterft, aarzelt Frantz niet om nog eens, deze keer voor de derde maal, te trouwen en wel met de 19-jarige Alice Grymonprez, de 9 jaar jongere zus van zijn tweede echtgenote, die hem ook twee kinderen schenkt, nl. Fernand Jules en Raymond Hector geboren op 24/03/1918.

Moeder Alice Grymonprez sterft in 1963, 77 jaar oud. Zij was reeds 28 jaar weduwe daar F.H. Brogniez op 75-jarige leeftijd in 1935 te Houston overleden was.

Alice Brogniez-Grymonprez ontpopte zich in Houston tot een gezaghebbende dame die in verscheidene organisaties een leidende rol speelde en zich waardevol en gezaghebbend in het verenigingsleven van de stad Houston had ingewerkt. Dit was niet onopgemerkt voorbij gegaan. In juli 1959 werd zij door Koning Boudewijn, vertegenwoordigd door de Belgische consul, vereremerkt. *"Belgian Consul André Crispin acted for King Baudouin in presenting the Chevalier of the Order of the Crown to Mrs Alice Grymonprez – Brogniez."*

Raymond Hector en Fernand Jules, twee zonen uit zijn laatste huwelijk overhandigen de foto van hun vader, Frantz Hector Brogniez aan Mrs Edward W. Kelly (President Houston Symphony).

3.1 Brogniez, musicus

In de Verenigde Staten blijft Brogniez meester-brouwer en musicus. We citeren uit een artikel dat verscheen naar aanleiding van een groot huldeconcert opgedragen aan Frantz Brogniez.

Mr. Brogniez in addition to being a chemist, engineer, master brewer and executive, does a real interest in good music. He has written several compositions of unusual merit and these will be featured on Sunday evening's program. He also is a talented violinist and plays other instruments as well.

Dit concert ging door op Labor Day in het Miller Memorial Theater in het Hermann Park en werd rechtstreeks opgenomen door de Amerikaanse Radio-omroep. Brogniez wilde dat het concert op Labor Day doorging als een bevestiging van zijn lijfspreuk: "*Work and Music keep people young and happy*". Dit gebeurde kort voor zijn overlijden. Het bevestigt dat Brogniez op gebied van muziek toch een figuur van formaat was.

In 1913 nam Brogniez het initiatief om met twee andere verdienstelijke musici het "Houston Symphony Orchestra" te stichten. Een foto, groot formaat, van de drie verdienstelijken hangt nog steeds in de "concert hall".

3.2 Brogniez, brouwer

Gedurende zijn veertig jaar verblijf in Texas heeft Frantz Hector als brouwer een fantastische energie betoond, niet minder dan 5 brouwerijen heeft hij er opgericht:

- Pas in de V.S.A. aangekomen of hij bouwde in 1897 te Detroit de allereerste brouwerij van de Verenigde Staten onder de naam "Tivoli Brewing Company".
- In 1904 te Terre Haute, Indiana liet hij zijn tweede brouwerij oprichten: "Peoples Brewery".
- Zijn derde oprichting was de "Houston Ice and Brewing Company". Het bier noemde hij "Southern Select". Met dit bier veroverde hij in 1913 te Gent de "Grand Prix du Monde".
- In 1932 stichtte hij te Houston de "Gulf Brewing Company" en als herinnering aan zijn benijdenswaardige prijs, behaald te Gent, noemde hij het brouwproduct "Grand Prize".
- Onze Brogniez waagde zich eveneens over de grens en stichtte in Juarez, Mexico, de "Cerveceria Juarez S.A."

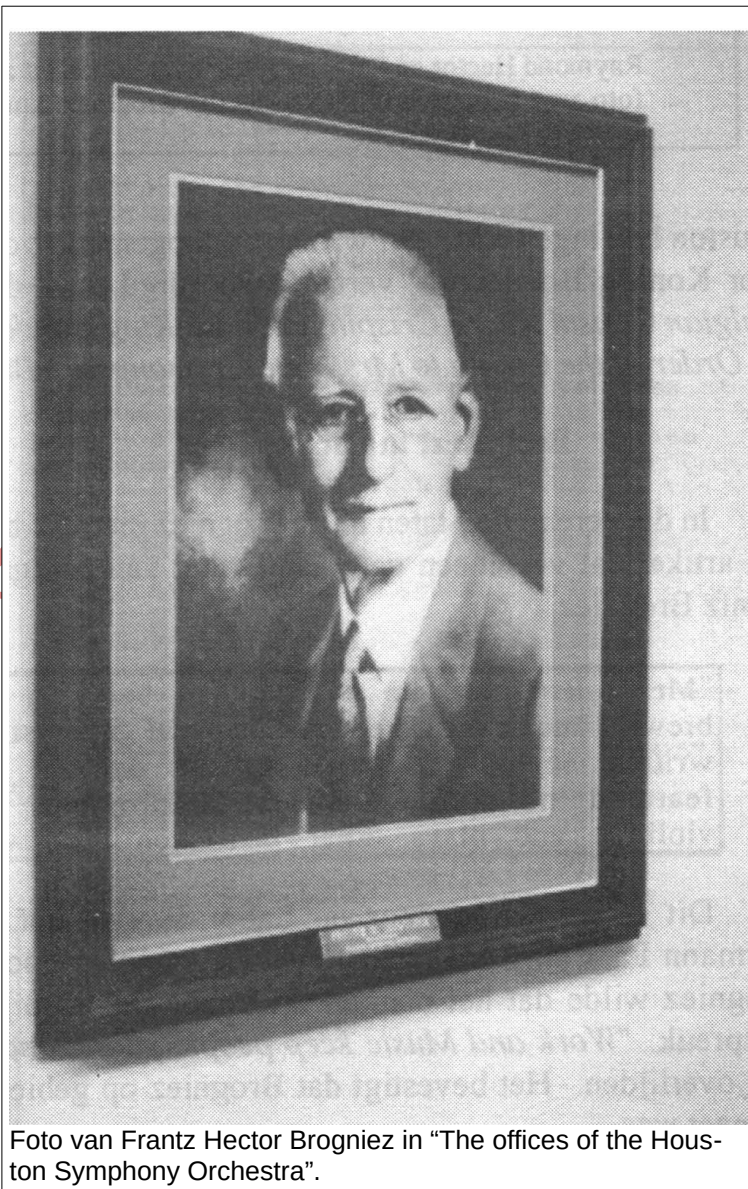

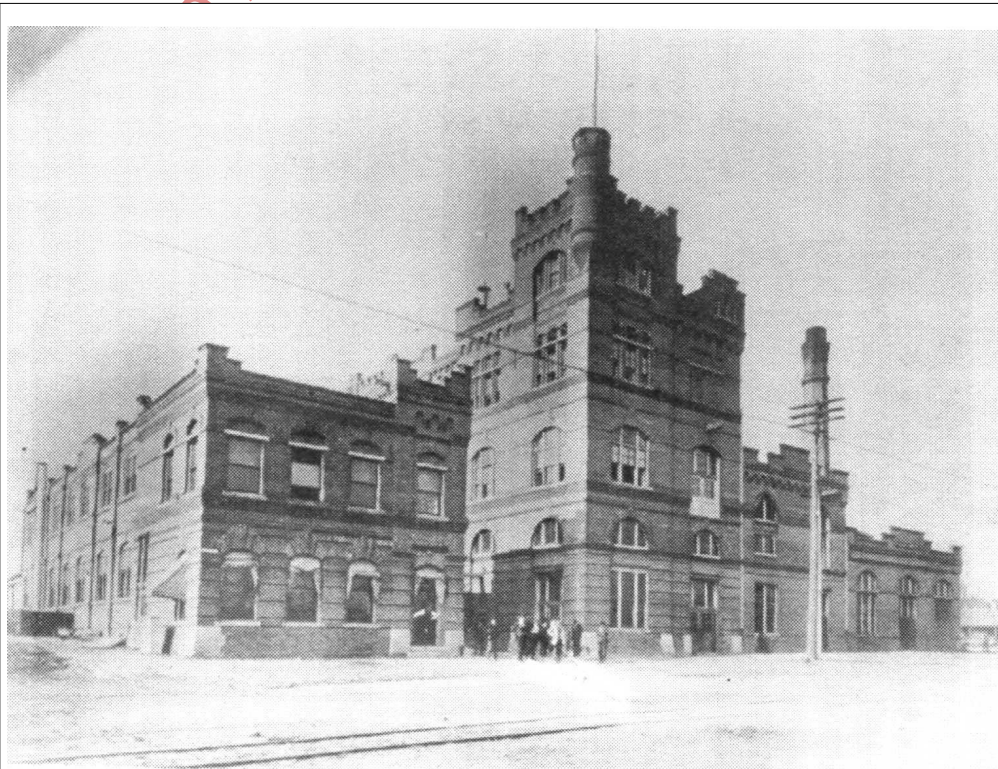
Foto van Frantz Hector Brogniez in "The offices of the Houston Symphony Orchestra".

F.H. Brogniez stierf te Houston in 1935.

Heemkundige kring Karel Van de Poele

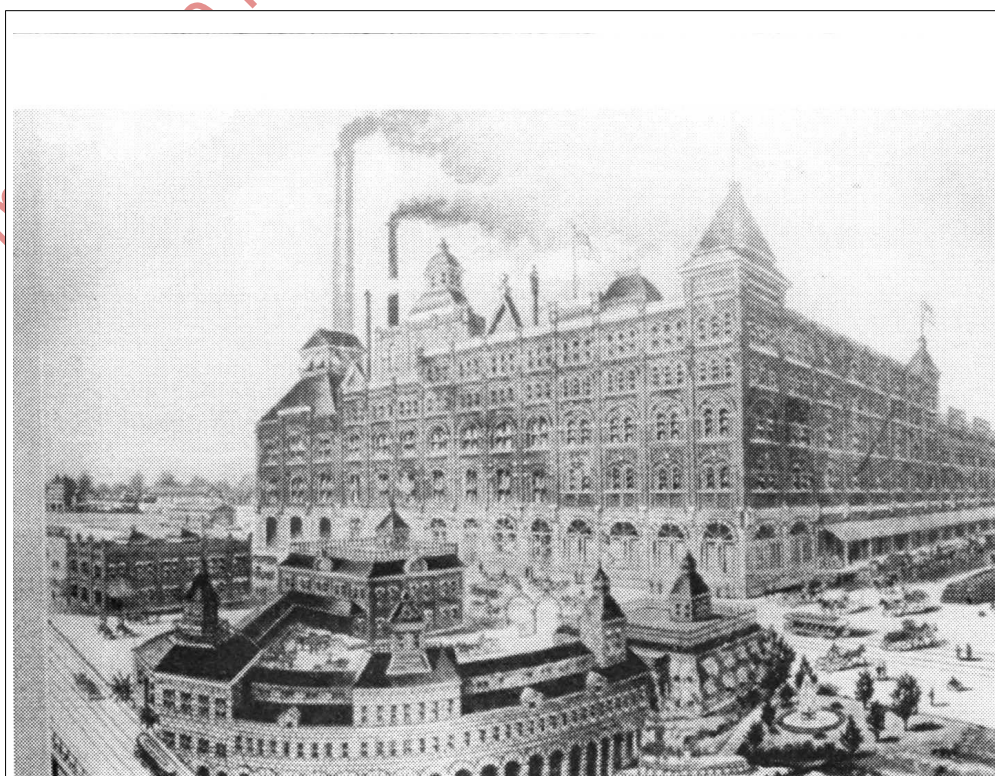
De eerste brouwerij van Amerika, de "Tivoli Brewing Company" in 1897 te Detroit gebouwd door "Brewmaster" Frantz Hector Brogniez.

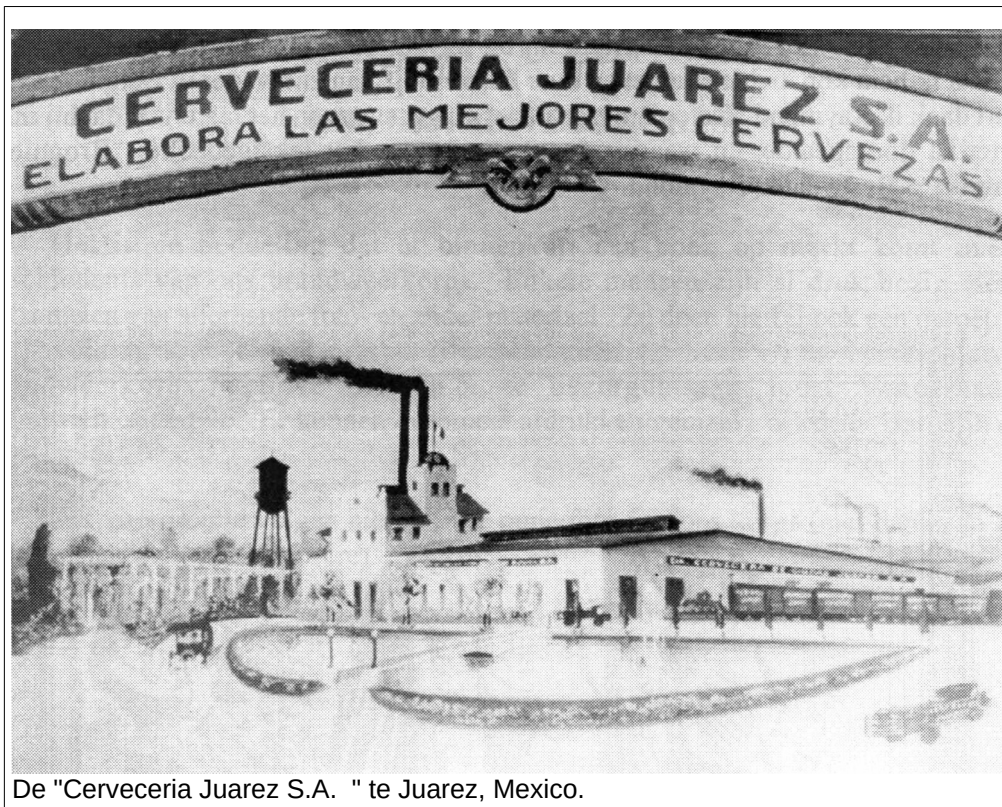
De "Peoples Brewery" in 1904 gebouwd te Terre Haute, Indiana.

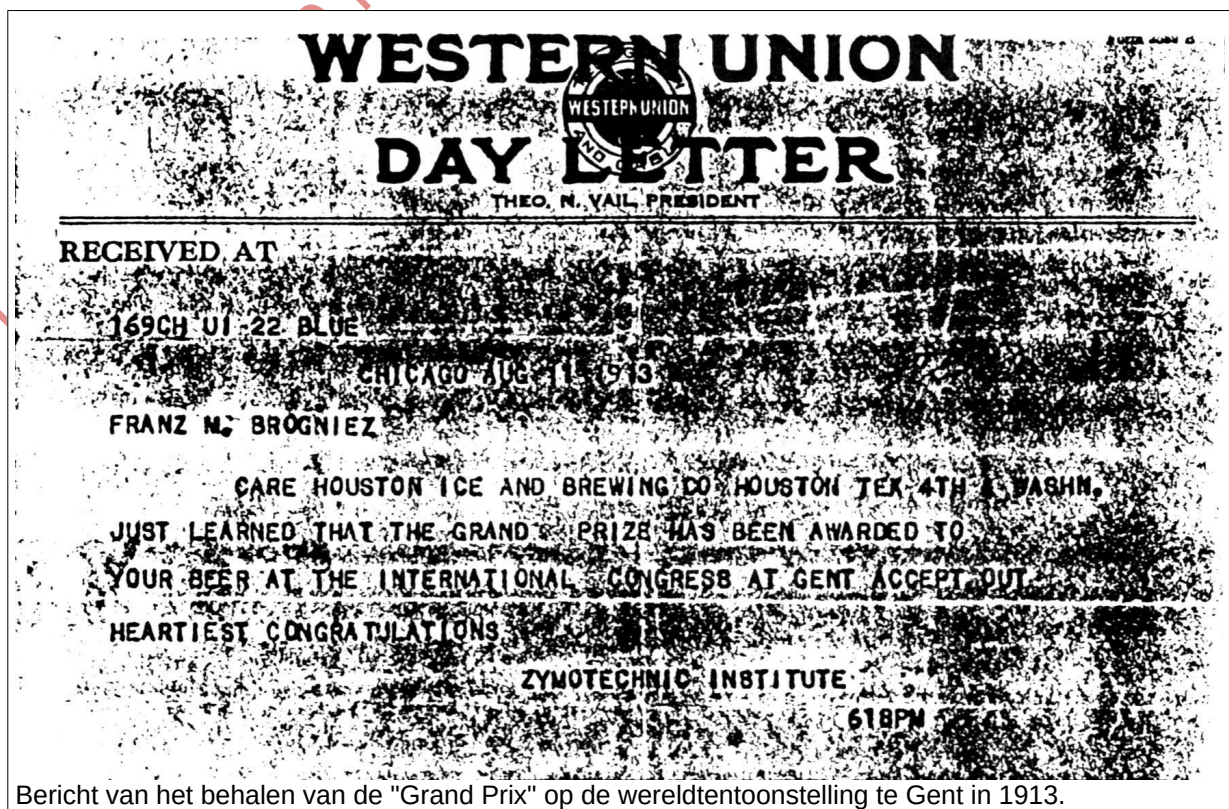
De "Houston Ice & Brewing Company" te Houston

De "Gulf Brewing Company" te Houston.

De "Cerveceria Juarez S.A. " te Juarez, Mexico.

Bericht van het behalen van de "Grand Prix" op de wereldtentoonstelling te Gent in 1913.

Een zoon van hem, nl. Raymond Hector, geboren op 23/03/1918 werd architect en leraar. Op zoek naar zijn roots kwam hij bij mij terecht. Hij was me uiterst dankbaar om wat ik hem kon melden en geven over het verblijf van zijn vader in België. Op mijn beurt dank ik Raymond Hector Brogniez voor de gegevens en het materiaal dat hij mij uit Amerika door-speelde, en waaruit geput werd voor het tekstgedeelte: "Brogniez in Amerika". Beste dank, Raymond.

